

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní v RVP PV

FAQ

1. Co si máme představit pod pojmem „podnikavost“ u dětí v mateřské škole?

Podnikavost v předškolním věku neznamena výchovu k budoucímu podnikání či byznysu, ale rozvoj schopnosti proměňovat vlastní nápady v činy. Jde o podporu dětské iniciativy, kreativity a odvahy zkoušet nové věci. Dítě se tak učí rozpoznávat příležitosti k činnosti a přebírat za ně přiměřenou odpovědnost.

2. Jak spolu souvisí kompetence k podnikavosti a kompetence pracovní?

Tyto dvě oblasti se vzájemně doplňují a propojují. Zatímco podnikavost dodává vizi, nápad a chuť něco začít, pracovní kompetence poskytují dítěti praktické dovednosti a návyky potřebné k realizaci tohoto záměru. Společně vedou k tomu, že dítě dokáže svou práci naplánovat, vykonat a úspěšně dokončit.

3. Jaký je hlavní cíl rozvoje podnikavosti u předškolních dětí?

Cílem je vychovat aktivního a sebevědomého jedince, který se nebojí neznámých situací a věří ve vlastní schopnosti. Důraz je kladen na rozvoj vnitřní motivace, schopnosti řešit problémy a ochoty spolupracovat s ostatními. Takové dítě dokáže v budoucnu lépe reagovat na změny a výzvy v životě i v dalším vzdělávání.

4. Jak může učitel v mateřské škole podporovat dětskou iniciativu?

Klíčem je vytvoření prostoru pro volbu a samostatné rozhodování dětí během dne. Učitel by neměl každou činnost striktně řídit, ale spíše nabízet podněty, které děti vybízejí k vlastní aktivitě a hledání netradičních řešení. Důležité je oceňovat samotnou snahu a nápad, nikoliv pouze bezchybný výsledek.

5. Je možné rozvíjet podnikavost i při běžných denních činnostech?

Ano, příležitosti se nabízejí v každodenních situacích, jako je příprava svačiny, úklid hraček nebo organizace oslavy narozenin. Stačí, když pedagogové připraví prostředí a činnosti tak, aby se děti mohly podílet na plánování těchto procesů a samy navrhovaly,

jak je nejlépe zvládnout. Tím se učí přejímat odpovědnost za vlastní rozhodnutí a zjišťují, že jejich hlas má váhu a jejich přičinění je důležité.

6. Jakou roli hraje v procesu učení se podnikavosti chyba?

Chyba je v tomto pojetí vnímána jako přirozený a nezbytný krok v procesu učení. Dítě by mělo mít možnost bezpečně chybovat, analyzovat, co se stalo, a zkoušet věci znovu jiným způsobem. Právě překonávání neúspěchu buduje psychickou odolnost a učí děti vytrvalosti, což jsou základní pilíře podnikavého postoje.

7. Jak vypadá prostředí mateřské školy, které podporuje podnikavost?

Takové prostředí je variabilní, podnětné a umožňuje dětem snadný přístup k různorodým materiálům a pomůckám. Mělo by nabízet zákoutí pro individuální tvorbu i prostor pro týmovou spolupráci na větších projektech. Důležité je, aby si děti mohly samy vybírat nástroje, které pro svůj záměr zrovna potřebují.

8. Dokážou si děti v předškolním věku samy plánovat svou práci?

Děti jsou schopny základního plánování, pokud jim k tomu poskytneme vhodné nástroje, například vizuální plány nebo obrázkové postupy. Postupně se učí odhadnout, co budou k činnosti potřebovat a kolik času jim to zabere. Učitel zde působí jako průvodce, který pokládá otevřené otázky typu: „Co uděláš jako první?“ nebo „Co ti k tomu ještě chybí?“.

9. Proč je pro rozvoj podnikavosti důležitá týmová práce?

Podnikavost je málokdy záležitostí jednotlivce; většina nápadů vyžaduje sdílení zdrojů a spolupráci. Děti se při společných činnostech učí rozdělovat si role, vyjednávat, respektovat názory druhých a společně směřovat k cíli. Tyto sociální dovednosti jsou pro budoucí uplatnění stejně důležité jako praktická zručnost.

10. Jak souvisí podnikavost s kreativitou?

Kreativita je zdrojem nápadů a podnikavost je motorem, který tyto nápady uvádí do praxe. Rozvoj obou kompetencí vyžaduje podporu divergentního myšlení, tedy schopnosti hledat více různých řešení jednoho problému. V mateřské škole se to projevuje například experimentováním s materiály nebo vymýšlením nových pravidel her.

11. Jak se mění role pedagoga při podpoře podnikavosti a pracovních návyků?

Pedagog ustupuje z role direktivního vedoucího a stává se spíše facilitátorem a pozorovatelem. Místo hotových návodů nabízí dětem výzvy a klade otevřené otázky, které je podněcují k přemýšlení. Jeho hlavním úkolem je vytvářet bezpečné prostředí pro dětské experimenty a citlivě zasahovat jen tam, kde je to nezbytné.

12. Jak mohou rodiče podpořit rozvoj těchto kompetencí v domácím prostředí?

Rodiče mohou podnikavost podporovat tím, že budou děti zapojovat do běžných domácích prací a nechají je řešit drobné problémy samostatně. Důležité je projevovat dětem důvěru, i když práce netrvá tak rychle nebo výsledek není stoprocentně dokonalý. Podpora zájmů dítěte a oceňování jeho vlastních nápadů vytváří silný základ pro jeho budoucí iniciativu.

13. Jakým způsobem se hodnotí pokroky dítěte v oblasti podnikavosti?

Hodnocení by mělo být formativní a zaměřené na proces, nikoliv pouze na výsledný produkt. Sledujeme, zda se dítě aktivně zapojuje, zda dokáže dokončit započatou práci a jak reaguje na případné překážky. Cenným nástrojem je společná reflexe s dítětem nad jeho prací, kdy si samo uvědomuje, co se naučilo a co by příště udělalo jinak.

14. Patří k podnikavosti v mateřské škole i přijímání rizika?

Ano, ale mluvíme o riziku přiměřeném věku a možnostem dítěte. Jde o odvahu vystoupit z komfortní zóny, například vyzkoušet novou techniku nebo oslovit kamaráda ke spolupráci. Tím, že děti pod dohledem zvládají drobné výzvy, učí se správně odhadovat své síly a budují si zdravou sebedůvěru.

15. Jaký přínos má tato kompetence pro budoucí život dítěte?

Vybavuje dítě schopností adaptovat se na neustále se měnící svět a budoucí pracovní trh. Podnikavý člověk se neptá „Co mám dělat?“, ale spíše „Co mohu udělat já?“. Tato kompetence je základem pro celoživotní učení, rozvoj kritického myšlení a aktivní občanství.

O dokumentu

Tento dokument vznikl jako doplňující materiál k webinářům k revizi RVP. Obsahuje odpovědi na často kladené dotazy učitelů a dalších účastníků webinářů a je určen pro pedagogy, vedení škol a další odbornou veřejnost.

Dokument je součástí série **FAQ k webinářům NPI ČR**, které se věnují jednotlivým vzdělávacím oblastem a tématům spojeným s revizí RVP.

Záznamy a další informace o webinářích najdete na: <https://webinare.rvp.cz/ips-kurikulum>.

O webinářích

Lektoři: Mgr. Nikola Krejčová, Bc. Eva Vacková

Datum vysílání: 9. 6. 2026

Více informací: <https://webinare.rvp.cz/webinar-npi/132073>

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

Máte další otázky?

Pro své případné dotazy využijte online konzultační centrum NPI.

kc.rvp.cz

